

ROMÂNIA
CURTEA DE APEL CRAIOVA
SECȚIA I CIVILĂ

Dosar nr. xxxxx

ÎNCHEIERE
Ședința publică de la 30 Iunie 2022
Completul constituit din:
PREȘEDINTE xxxxx
Judecător xxxxx
Judecător xxxxx
Grefier xxxxx

Pe rol, judecarea recursului declarat de recurenta pârâtă A, împotriva Deciziei civile nr. xxxx, pronunțată de Tribunalul Mehedinți, Secția I Civilă, în dosarul nr. xxxx, în contradictoriu cu intimații pârâți B, C, D și E, având ca obiect acțiune în constatare.

La apelul nominal, făcut în ședință publică, lipsă părțile.

Procedura de citare este legal îndeplinită.

S-a făcut referatul cauzei de către grefierul de ședință, care învederează faptul că, prin Serviciul Registratură, a fost depus punctul de vedere cu privire la admisibilitatea sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, la data de 29 iunie 2022, de către intimații pârâți și, respectiv, la data de 30 iunie 2022, de către recurenta pârâtă.

CURTEA

Analizând lucrările dosarului,

I. Constată admisibilitatea sesizării, în conformitate cu prevederile art. 519 Cod procedură civilă, motivat de faptul:

1. Curtea de Apel Craiova este investită cu soluționarea cauzei în ultimă instanță;

2. De lămurirea modului de interpretare a dispozițiilor *art. 94 pct. 1 lit. k, art. 125 și 651 Cod procedură civilă*, depinde soluționarea pe fond a cauzei, întrucât calificarea juridică a acțiunii în constatare de față ca fiind una de drept comun sau, dimpotrivă, una în materia executării silit, determină admisibilitatea căii extraordinare de atac a recursului, și prin urmare, subsecvent, prerogativa instanței de control judiciar de a evalua jurisdicțional dezlegările date de instanțele de fond în etapele procesuale anterioare;

3. Problema de drept enunțată este nouă, deoarece, prin consultarea jurisprudenței, s-a constatat că asupra acesteia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat printr-o altă hotărâre; de asemenea, cauzele de această natură, ce pun în discuție prescriptibilitatea dreptului de a obține executarea silită, au, de principiu, ca obiect contestații la executare, astfel că nu ajung pe rolul Î.C.C.J. fiind soluționate definitiv în fața tribunalelor; practica judiciară consultată nu este însă una bogată și nici relevantă în privința chestiunii puse în discuție, calificarea juridică concretă a unei astfel de acțiuni în constatare nefiind efectiv abordată și nici analizată ca atare de instanțe.

4. problema de drept nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, conform evidențelor Înaltei Curți de Casație și Justiție, consultate la 30.06.2022.

II. EXPUNEREA SUCCINTA A PROCESULUI:

Prin cererea de chemare în judecată înregistrată pe rolul Judecătoriei Drobeta-Turnu Severin la data de , sub nr. xxxxx, reclamanții B, C, D și E au chemat în judecată pe pârâta A, pentru ca prin hotărârea ce se va pronunța să se constate prescris dreptul pârâtei de a solicita recuperarea sumei de 30.432,64 lei (reprezentând rest de plată din suma totală de 125.421,49 lei), sumă ce reprezintă recuperare credit restant conform contract credit 257/26.06.2010, act adițional și act adițional precum și îmbogățirea justificată a sa, ca urmare a neexercitării de către pârâtă a unui drept contra celui îmbogățit.

De asemenea, au solicitat să se constate stingerea obligației de fidejusiune (garantare) a acestora pentru plata sumei de 30.432,64 lei, sumă ce reprezintă recuperare credit restant, precum și îmbogățirea justificată a lor, ca urmare a neexercitării de către pârâtă a unui drept contra celui îmbogățit, conform contractelor de fidejusiune modificate prin actele adiționale

Prin Sentința civilă nr. pronunțată de Judecătoria Drobeta-Turnu Severin, în dosarul nr. xxxx a fost admisă în parte cererea de chemare în judecată formulată de petenții B, C, D și E în contradictoriu cu intimata A.

S-a constatat intervenită prescripția dreptului de a obține executarea silită față de petenți cu privire la recuperarea sumei de 30.432,64 lei (reprezentând rest de plată din suma totală de 125.421,49 lei).

S-a constatat stingerea obligației de fidejusiune (garantare) a petenților pentru plata sumei de 30.432,64 lei, conform contractelor de fidejusiune

modificate prin actele adiționale

Împotriva acestei sentințe a formulat apel pârâta A, prin care a solicitat admiterea apelului și schimbarea în tot a sentinței apelate, în sensul respingerii cererii de chemare în judecată ca neîntemeiată și obligarea intimăților la plata cheltuielilor de judecată ocazionate de soluționarea prezentei cauze.

Prin Decizia civilă nr. xxxx, pronunțată de Tribunalul Mehedinți, Secția I Civilă, în dosarul nr. xxxx, a fost respins, ca nefondat, apelul civil formulat de apelanta-pârâtă A, împotriva sentinței civile nr. xxxx pronunțate de Judecătoria Drobeta-Turnu Severin în dosarul nr. xxxx, în contradictoriu cu intimații-reclamanți B, C, D și E, având ca obiect acțiune în constatare.

Pentru a decide astfel, tribunalul a reținut, în esență, următoarele:

Între A și SC N C SRL în calitate de împrumutat și B, C, D și E, în calitate de garanți, s-a încheiat contractul de credit nr. privind acordarea linei de credit FNGCMM în sumă de 150.000 lei pe o perioadă de 12 luni.

Prin acte adiționale succesive la contractul de credit, linia de credit a fost prelungită prin transformarea ei în plafon global de exploatare, până la data de .

Între A și intimații reclamanți B, C, D și E s-au încheiat la contracte de fidejusiune în vederea garantării de către fidejutor a obligațiilor debitorului derivând din contractul de credit mai sus arătat. Contractele de fidejusiune au fost modificate prin acte adiționale la .

Prin cererea de executare silită formulată la data de , A a solicitat înregistrarea cererii de executare silită și deschiderea dosarului de executare împotriva debitorilor-fidejutori B, C, D și E, fiind deschis dosarul de executare xxx/2013 potrivit încheierii din data de

Prin încheierea pronunțată la data de _____ de Judecătoria Dr. Tr. Severin în dosarul nr. xxxx/2013 a fost admisă cererea de încuviințare a executării silite și a fost încuviințată executarea silită a titlului executoriu - contract de credit _____, actele adiționale _____, contractele de fidejusiune nr. _____ și actul adițional nr. _____ și act adițional nr. _____ și act adițional nr. _____, pentru suma de 125.421,49 lei.

Ulterior, prin încheierea emisă de executor la data de _____ s-a dispus încetarea executării silite potrivit art. 703 alin. 2 Cod proc. civ. privind pe creditorul A împotriva debitorilor B, C, D și E.

Încheierea de încetare a executării a fost comunicată atât creditoarei A, cât și debitorilor, nefiind contestată.

Contrar celor susținute de apelantă, nu a fost aplicabil motivul de întrerupere prev. de art. 2537 pct. 2 NCC privind înscrierea creanței la masa credală în procedura insolvenței deoarece acest din urmă text privește prescripția extinctivă, iar în speță termenul aplicabil este unul de prescripție a executării, prescripție ce cunoaște o reglementare specială, inclusiv sub aspectul motivelor de întrerupere (respectiv art. 706-711 NCPC).

Astfel, din examinarea comparativă a dispozițiilor art. 709 NCPC privind prescripția executării și a celor prin care este reglementată prescripția extinctivă - art. 2537 NCC reiese că legiuitorul a stabilit motive parțial diferite de întrerupere pentru cele două prescripții, care țin seama de faptul că în cazul prescripției executării, creditorul are deja un titlu executoriu și poate recurge la executarea silită. Depunerea unei declarații de creanță în procedura insolvenței întrerupe prescripția extinctivă, însă în acest caz nu mai este menționat între cazurile de întrerupere a prescripției executării. Omisiunea legiuitorului nu este întâmplătoare, deoarece cazurile comune de întrerupere au fost preluate expres și în codul de procedură civilă.

În concluzie, se poate afirma despre cazurile de întrerupere a prescripției executării că au o reglementare specială ce trebuie aplicată cu prioritate; a combina cele două articole în temeiul art. 711 NCPC înseamnă a contraveni voinței legiuitorului care a reglementat diferit cazurile de întrerupere pentru cele două prescripții.

Trimiterea legiuitorului, în art. 709 pct. 6 NCPC la alte cazuri prevăzute de lege, se referă la alte cazuri prevăzute de lege pentru prescripția executării, ce nu sunt aplicabile speței de față, contrar susținerilor apelantei.

În sensul aceleiași interpretări, se poate observa că în cazul motivelor de suspendare ale prescripției executării (art. 708 NCPC) legiuitorul a trimis expres la cazurile de suspendare a prescripției extinctive din codul civil, ceea ce nu a mai făcut pentru cazurile de întrerupere a prescripției executării (art. 709 NCPC); din nou această diferență de redactare nu este întâmplătoare și confirmă intenția legiuitorului de a deroga de la codul civil în privința motivelor de întrerupere a prescripției executării.

Nu poate fi primită nici susținerea că deschiderea procedurii de insolvență față de debitoarea SC NC SRL la data de 26.10.2012 a suspendat termenul de prescripție a executării silite până la data de 18.07.2018 când a rămas definitivă hotărârea de închidere a procedurii de insolvență.

Este adevărat că art. 40 din Legea 85/2006 prevede că deschiderea procedurii de insolvență suspendă orice termen de prescripție a actelor prevăzute la art. 36, însă legiuitorul, la art. 36, menționează expres că este vorba doar despre acțiunile judiciare, extrajudiciare sau măsurile de executare silită asupra debitorului.

Așadar, de la data deschiderii procedurii se suspendă de drept toate acțiunile judiciare sau extrajudiciare sau măsurile de executare silită pentru realizarea creanțelor asupra debitorului, excepție făcând, între altele, acțiunile judiciare îndreptate împotriva codebitorilor și/sau terților garanți.

În concepția legiuitorului, procedura insolvenței debitorului principal nu împiedică sub nicio formă urmărirea fideiusorilor, creditorul fiind liber să-i urmărească, astfel că procedura insolvenței debitorului principal nu reprezintă așadar un motiv de întrerupere sau suspendare a prescripției executării fideiusorului.

De altfel, suspendarea termenului de prescripție este menită să protejeze partea împotriva căreia curge termenul și care din motive obiective prevăzute de legiuitor, nu poate să acționeze o perioadă de timp pentru a-și valorifica dreptul, ori în cauză apelanta creditoare nu numai că nu era împiedicată pună în executare titlu executoriu, dar a și făcut-o, declanșând executarea silită împotriva intimaiilor debitori fidejutori și efectuând acte de urmărire împotriva acestora, situație în care nu se poate vorbi despre suspendarea termenului de prescripție a executării silite pe perioada cât intimații au fost supuși executării.

Împotriva Deciziei civile nr. xxxx, pronunțată de Tribunalul Mehedinți, Secția I Civilă, în dosarul nr. xxxx a declarat recurs pârâta A, solicitând admiterea recursului, cu consecința casării Deciziei recurate și obligarea intimaiilor la plata cheltuielilor de judecată ocazionate de soluționarea prezentei cauze.

A susținut că interpretarea instanței de apel încalca prevederile art. 709 din Codul de Procedura Civilă, art. 2541 și următoarele din Codul civil. De asemenea sunt încălcate și/sau gresit aplicate dispozițiile art. 36 și 40 din Lg. nr. 85/2006.

Recurenta pârâtă consideră că, în mod gresit, instanța de fond și apel a admis acțiunea și a constatat prescris dreptul creditorului de a obține executarea silită, din următoarele considerente:

Fideiusiunea urmează soarta obligației principale în ceea ce privește cauzele de valabilitate și de stingere (invoca în acest sens și Decizia ICCJ nr. 3113/07.02.2012).

Depunerea declarației de creanță constituie cauza de întrerupere a prescripției dreptului de a cere executarea silită.

Prin înscrierea creanței sale la masa credală în procedura insolvenței, astfel cum rezultă din cererea de înscrierea a creanței, creditoarea a efectuat acte valabile de întrerupere a cursului prescripției dreptului sau de a cere executare silită conform art. 709 din Codul de procedură civilă.

Având în vedere că prin deschiderea procedurii insolvenței asupra debitorului singura cale legală de valorificare a creanței deschise creditoarei era cea de a participa la procedura colectivă, concursuală și egalitară de realizarea a creanțelor asupra averii debitorului, cererea creditoarei de înscriere a creanței sale la masa credală a debitorului are deplină semnificație a unei cauze interruptive a cursului prescripției dreptului de a cere executarea silită în condițiile art. 709 alin. (1) pct. 6 din Codul de procedură civilă.

Această cauză de întrerupere, profita creditorului inclusiv în raportul obligational de garanție cu fideiusorul, raport accesoriu celui principal. Sunt incidente sub acest aspect și dispozițiile art. 2541 alin. (5) din Codul civil, text care prevede ca: „Dacă întreruperea rezultă din intervenția făcută în u a urmăririi silite, prescripția va reîncepe să curgă de la data la care există din nou posibilitatea legală de valorificare a creanței rămase neacoperite.

De asemenea, potrivit art. 2.543 din Codul civil „Întreruperea prescripției împotriva debitorului sau contra fideiusorului produce efecte în privința amândurora.”

Suporta aplicare acest text prin coroborarea sa cu dispozițiile art. 709 alin. (1) pct. 6 din Codul de procedură civilă, întrucât textul Codului civil nu adaugă la cauzele de întrerupere a prescripției dreptului de a cere executare silită, ci stabilește sfera efectelor acestora în cazul raporturilor juridice de drept material cu pluralitate de debitori sau în cazul raporturilor juridice accesorii de garanție.

Contractul de fideiusiune are caracter accesoriu față de obligația principală, iar această accesorialitate presupune ca fideiusiunea să urmeze soarta obligației principale, atât cât privește cauzele de validitate precum și cele de stingere.

De aceea, recurenta pârâtă susține ca termenul de prescripție a creanței contractate și garantate este unic, nu se poate susține ca există termene de prescripție diferite, paralele unul pentru raportul juridic principal și unul altul pentru cel accesoriu.

În logica efectelor contractului de garanție, creditorul nediligent în demersurile de valorificare a creanței față de debitorul principal va pierde prin prescripție și dreptul de a valorifica dreptul împotriva fideiusorului.

În schimb, căta vreme creditorul a manifestat diligența în conservarea drepturilor sale, efectuând acte care releva fără echivoc intenția de a realiza creanța în raport cu debitorul principal, ratiunea prescripției, de sancțiune împotriva pasivității creditorului, nu justifică incidența acesteia.

De asemenea, prin voința legiuitorului, exprimată în art. 2541 alin. (5) din Codul civil, având ca fundament scopul garanției și caracterul accesoriu al acesteia, dreptul său de realizare al creanței este conservat și în raport de debitorii fideiusori, garanția subzistând până la stingerca obligației principale.

Faptul că fideiusorii s-au obligat în solidar cu debitorul principal, renunțând la beneficiul discuțiunii și diviziunii, a dat naștere dreptului (facultății) și nu obligației creditorului de a-i executa separat pe garanți.

Garanția astfel obținută de creditor nu poate deveni, din beneficiu o obligație și nu se poate pierde în considerarea unei pretense lipse de diligență în valorificarea dreptului său de creanță împotriva garanților.

Căta vreme în raport de debitorul principal, creditorul a efectuat acte de conservare a dreptului său, garanții care s-au obligat în solidar cu debitorul principal se puteau în mod rezonabil aștepta ca obligația lor accesorie să supraviețuiască în tot interxalul de timp în care creditorul are dreptul de a-l urmări pe debitorul pentru care s-a garantat.

Efectul întreruperii prescripției este ștergerea prescripției extinctive începute înainte de apariția cauzei de întrerupere, iar în cazul obligațiilor solidare, întreruperea prescripției față de unul dintre debitorii solidari produce efecte și față de ceilalți codebitori.

În această situație, termenul scurs de la data declarării scadentei anticipate și până la data deschiderii procedurii insolvenței a fost înlăturat, ca efect al întreruperii prescripției. Un nou termen a început să curgă de la data închiderii procedurii insolvenței, și anume de la data de 18.07.2018, iar până la data formulării acțiunii nu a trecut mai mult de 3 ani.

De asemenea, a invocat și lipsa de interes a reclamantilor în promovarea acțiunii având în vedere că împotriva acestora nu a fost demarată nicio procedură judiciară sau extrajudiciară după data de 18.07.2018.

III. PUNCTUL DE VEDERE AL PĂRȚILOR CU PRIVIRE LA DEZLEGAREA PROBLEMEI DE DREPT

- 1. În ceea ce privește admisibilitatea sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, recurenta pârâtă a învederat următoarele:*

Potrivit art. 519 din Codul de procedură civilă - Obiectul sesizării

"Dacă, în cursul judecătii, un complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului, investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, constatând că o chestiune de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei respective, este nouă și asupra acesteia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, va putea solicita Înaltei Curți de Casație și Justiție să pronunțe o hotărâre prin care să se dea rezolvare de principiu chestiunii de drept cu care a fost sesizată. "

Referitor la condiția, existenței unei chestiuni de drept, în jurisprudența constantă a Înaltei Curți de Casație și Justiție s-a precizat că problema de drept care necesită cu pregnanță să fie lămurită trebuie să prezinte un grad de dificultate suficient de mare, apt să justifice nevoia de interpretare realizată prin mijlocirea instanței supreme.

Problema de drept identificată trebuie să fie una reală, veritabilă, susceptibilă de a genera interpretări diferite sau contradictorii ale unui text de lege, ale, unei norme îndoielnice, lacunare sau neclare iar stabilirea dificultății drept condiție a admisibilității este absolut necesară pentru a se verifica dacă instanței supreme i se solicită o dezlegare de principiu a unei veritabile probleme de drept. astfel cum impun dispozițiile art. 519 din Codul de procedură civilă sau este chemată, în fapt, să soluționeze o simplă problemă de interpretare a unor dispoziții legale.

Simpla dilemă cu privire la sensul unei norme de drept nu poate constitui temei pentru inițierea mecanismului de unificare jurisprudențială reprezentat de pronunțarea hotărârii prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept.

În cauza dedusă judecării, obiectul cererii de chemare în judecată este stabilit de intimații reclamanti, potrivit principiului disponibilității procesului civil. iar conform disp. art. 9, al. 2 C. Proc. Civ, „obiectul și limitele procesului sunt stabilite prin cererile și apărările părților”

Prin cererea de chemare în judecată reclamantii au solicitat ca prin hotărârea ce se va pronunța să se constate prescris dreptul pârâtei de a solicita recuperarea sumei de 30.432,64 lei (reprezentând rest de plată din suma totală de 125.421,49 lei) sumă ce reprezintă recuperare credit restant conform contract Credit _____, act adițional _____ și act adițional _____ precum și îmbogățirea justificată a acestora, ca urmare a neexercitării de către pârâtă a unui drept contra celui îmbogățit.

De asemenea, reclamantii au solicitat să se constate stingerea obligației de garantare a fidejursorilor pentru plata sumei de 30.432,64 lei, sumă ce reprezintă recuperare credit restant, precum și îmbogățirea justificată a acestora, ca urmare a neexercitării de către pârâtă a unui drept contra celui Îmbogățit, conform contractelor de fideiusiune.

În aceste condiții, instanța de fond și de apel au reținut corect obiectul cererii de chemare în judecată, au reținut corect faptul că nu este vorba despre o cerere în cadrul executării silite și au pronunțat hotărârea sub forma Sentinței, nu a Încheierii, cu toate consecințele ce decurg din această interpretare.

Pe cale de consecință, recurenta pârâtă consideră că, în cauză, nu este vorba despre o cauză așa cum s-a reținut prin Încheierea din data de 1 _____ și anume „cauzele cu obiect similar celui din speta de față raportat la prevederile art. 651, alin. 4 C. p. civ. și art. 125 C. p. civ., constată că se impune sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, pentru a pronunța o hotărâre prealabilă, sens în care va dispune citarea părților, pentru a-și exprima punctul de vedere cu privire la această sesizare a Înaltei Curte de Casație și Justiție, ” obiectul cauzei neavând nici o legătură cu instanța de executare, taxa de timbru fiind stabilită potrivit regulilor generale (la valoare) nu potrivit regulilor din cadrul executării silite pentru a fi aplicabile dispozițiile cu privire la instanța de executare.

Este adevărat că cele două instanțe au reținut, în ceea ce privește prescripția, dispozițiile referitoare la prescripția dreptului de a solicita executarea silită, prevăzute în Cartea a V a din C. Proc. Civ, (despre executarea silită), dar asta nu presupune că există o executare silită pornită pentru a se aplica și celelalte dispoziții din această carte.

Potrivit disp. art. 397 al. 1 teza finală „ Instanța este obligată să se pronunțe asupra tuturor cererilor deduse judecării. Ea nu poate acorda mai mult sau altceva decât s-a cerut, dacă legea nu prevede altfel.”, iar prin excepția invocată s-ar schimba obiectul cererii de chemare în

judecată în calea de atac, dintr-o acțiune de drept comun într-o acțiune bazată pe executarea silită.

În virtutea principiului legalității căii de atac, consacrat legislativ prin art. 457 alin. (1) din Codul de procedură civilă, "Hotărârea judecătorească este supusă numai căilor de atac prevăzute de lege, în condițiile și termenele stabilite de aceasta, indiferent de mențiunile din dispozitivul ei".

Astfel, admisibilitatea recursului, cale de atac extraordinară care urmărește să supună instanței competente examinarea, în condițiile legii, a conformității hotărârii atacate cu regulile de drept aplicabile, se verifică în raport cu art. 483 din Codul de procedura civilă, potrivit căruia:

" (1) Hotărârile date în apel, cele date, potrivit legii, fără drept de apel, precum și alte hotărâri în cazurile expres prevăzute de lege sunt supuse recursului.

(2) Nu sunt supuse recursului hotărârile pronunțate în cererile prevăzute la art. 94 pct. 1 lit. a) -j³), în cele privind navigația civilă și activitatea în porturi, conflictele de muncă și de asigurări sociale, în materie de expropriere, în cererile pronunțate în materia protecției consumatorilor, a asigurărilor, precum și în cele ce decurg din aplicarea Legii nr. 77/2016 privind darea în plată a unor bunuri imobile în vederea stingerii obligațiilor asumate prin credite. De asemenea nu sunt supuse recursului hotărârile date de instanțele de apel în cazurile în care legea prevede că hotărârile de primă instanță sunt supuse numai apelului.

(3) Recursul urmărește să supună instanței competente examinarea, în condițiile legii, a conformității hotărârii atacate cu regulile de drept aplicabile.

(4) Recursul se soluționează de către instanța ierarhic superioară celei care a pronunțat hotărârea atacată. "

Ori, în prezenta cauză, admisibilitatea recursului urmează a fi stabilită în raport cu aceste dispoziții ale legii de procedură, ținând seama de obiectul cererii de chemare în judecată, potrivit art. 9 alin. 2 C.p.c., coroborat cu art. 397 alin. 1 teza finală.

Totodată, se învederază că reclamantii au formulat acțiunea întemeiată pe dispozițiile art. 1346, lit. b Cod civil, astfel ca prevederile art. 651 alin.4 C. p. civ. și art. 125 C. p. civ. nu sunt incidente în cauză.

În concluzie, recurenta pârâtă arată că nu se impune sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, recursul fiind admisibil având în vedere cererea reclamantilor care are un caracter patrimonial, fiind o acțiune de drept comun și nu în materie de executare silită.

2. *În ceea ce privește admisibilitatea sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, intimații reclamanți au lăsat la aprecierea instanței soluția ce o va pronunța.*

IV. Punctul de vedere al completului de judecată asupra chestiunii de drept sesizate:

1. Redarea normelor de drept interne.

Codul de procedură civilă, adoptat prin Legea nr. 134/2010, cu modificările și completările ulterioare:

Art. 94 Judecătoriile judecă:

1. în primă instanță, următoarele cereri al căror obiect este evaluabil sau, după caz, neevaluabil în bani: (...) k) orice alte cereri evaluabile în bani în valoare de până la 200.000 lei inclusiv, indiferent de calitatea părților, profesioniști sau neprofesioniști; (...).

Art. 125

În cererile pentru constatarea existenței sau inexistenței unui drept, competența instanței se determină după regulile prevăzute pentru cererea având ca obiect realizarea dreptului.

Art. 651 (...)

(3) Instanța de executare soluționează cererile de încuviințare a executării silite, contestațiile la executare, precum și orice alte incidente apărute în cursul executării silite, cu excepția celor date de lege în competența altor instanțe sau organe.

(4) Dacă prin lege nu se dispune altfel, instanța de executare se pronunță prin încheiere executorie, care poate fi atacată numai cu apel, în termen de 10 zile de la comunicare.

Art. 706 (...)

(2) Termenul de prescripție începe să curgă de la data când se naște dreptul de a obține executarea silită. În cazul hotărârilor judecătorești și arbitrale, termenul de prescripție începe să curgă de la data rămânerii lor definitive.

Art. 707 (...)

(2) Prescripția stinge dreptul de a obține executarea silită și orice titlu executoriu își pierde puterea executorie. (...)

2. Punctul de vedere al completului de judecată.

În ceea ce privește Curtea de Apel Craiova, până la acest moment, nu există o opinie unitară în cadrul Secției I Civile, opinia majoritară fiind în sensul că acțiunea în constatarea prescripției dreptului de a obține executarea silită este una în pretenții de drept comun.

Pe rolul Curții, la acest moment, sunt înregistrate trei astfel de cauze, cea pendinte, precum și alte două similare – nr. 2004/267/2019 și nr. 2383/318/2021 – repartizate spre soluționare altor două completuri de judecată din cadrul Secției, ce îmbrățișează opinia majoritară.

Prezentul complet împărtășește însă opinia minoritară, apreciind că, prescripția dreptului de a obține executarea silită este distinctă de prescripția dreptului material la acțiune, deoarece în cazul celei dintâi partea pierde doar posibilitatea legală de a obține concursul forței coercitive a statului în realizarea creanței sale, așadar pierde doar un drept procedural, creanța sa împotriva debitorului continuând să existe și putând fi executată benevol, pe când, în cel de-al doilea caz, creditorul pierde însăși dreptul subiectiv civil, creanța stingându-se prin prescripția dreptului material la acțiune.

Prescripția dreptului de a obține executarea silită este reglementată de legiuitor în Capitolul V al Cărții a V-a „Despre executarea silită” a Codului de procedură civilă, fiind un incident în cursul executării silite, ce se invocă, de principiu, prin intermediul contestației la executare, a cărei soluționare revine instanței de executare competente.

În aplicarea dispozițiilor art. 125 Cod procedură civilă, în situația în care debitorul nu are deschisă calea acțiunii în realizare, cum este cazul în speță, competența de a soluționa acțiunea în constatarea prescripției dreptului de a obține executarea silită revine instanței de executare ce ar fi fost competentă să judece contestația la executare cu acest obiect.

3. Prezentarea jurisprudenței proprii instanțe.

La nivelul Curții de Apel Craiova nu a fost identificată, până la acest moment, o decizie pronunțată în recurs, deoarece dosarele nr. 2004/267/2019 și nr. 2383/318/2021 se află încă în curs de soluționare, membrii completurilor respective fiind de acord cu opinia majoritară în sensul calificării acțiunii ca una în pretenții de drept comun.

VI. Prezentarea jurisprudenței naționale apreciată a fi relevantă pentru dezlegarea problemei de drept supuse analizei.

Au fost identificate ca fiind relevante *deciziile nr. 431/26.02.2019 și nr. 835/13.04.2021, pronunțate de ÎCCJ*, prin care s-au reținut următoarele:

„Cu privire la conflictul negativ de competență, cu a cărui judecată a fost legal sesizată în baza art. 133 pct. 2 raportat la art. 135 alin. (1) C. proc. civ., Înalta Curte reține următoarele:

Prin cererea de chemare în judecată reclamanta Unitatea Administrativ Teritorială comuna Snagov a chemat în judecată pe pârâta S.C. A. S.A, solicitând constatarea prescripției dreptului de a cere executarea silită a titlului executoriu reprezentat de Sentința civilă nr. 3388/03.12.2008, pronunțată în Dosarul nr. x/2007, rămasă definitivă și irevocabilă prin Decizia nr. 1591/15.06.2009, prin care Consiliul Local Snagov a fost obligat la plata către pârâta a sumei de 3.203.054,14 RON, reprezentând contravaloare bunuri de retur rezultate în urma Contractului de concesiune nr. x/21.06.2002 și obligarea pârâtei la plata cheltuielilor de judecată ocazionate de prezentul litigiu.

Cererea de chemare în judecată a fost completată la data de 13.02.2018, reclamanta solicitând constatarea inexistenței dreptului de proprietate al S.C. A. S.A. asupra rețelei de distribuție gaze naturale în lungime de 40,5 km realizată pe raza comunei Snagov.

Tribunalul Arad, în faza de regularizare a cererii, a solicitat reclamantei precizări privind natura juridică a acestui bun, reclamanta arătând că este un bun imobil prin destinație, fiind o lucrare fixă în pământ, indicând valoarea acestui capăt de cerere la suma de 3.203.054,14 RON.

Din examinarea motivării acțiunii și a cererii de completare rezultă că cele două capete principale de cerere se află în strânsă legătură, întrucât au în vedere drepturi subiective decurgând din raporturi contractuale derulate între aceleași părți, legate de realizarea investiției rețea de distribuție gaze naturale în lungime de 40,5 km, pe raza comunei Snagov.

Ținând seama de prevederea art. 99 alin. (2) C. proc. civ., regulile de competență aplicabile în cauză sunt cele edictate de lege cu privire la pretenția care atrage competența unei instanțe de grad mai înalt.

În ceea ce privește capătul de cerere referitor la constatarea prescripției dreptului de a cere executarea silită, se reține că potrivit prevederilor art. 714 alin. (1) coroborat cu art. 651 alin. (3) C. proc. civ.:

"Instanța de executare soluționează cererile de încuviințare a executării silite, contestațiile la executare, precum și orice alte incidente apărute în cursul executării silite, cu excepția celor date de lege în competența altor instanțe sau organe".

Conform dispozițiilor art. 651 alin. (1) C. proc. civ., instanța de executare este judecătoria în a cărei circumscripție se află, la data sesizării organului de executare, domiciliul sau, după caz, sediul debitorului." (Decizie nr. 431/2019)

„Înalta Curte reține că, prin cererea introductivă de instanță, invocând dispozițiile art. 1 și 3 din Decretul nr. 167/1958 și art. 35 C. proc. civ., recurenta a solicitat constatarea inexistenței dreptului de creanță în patrimoniul pârâtelor pentru sumele de 52.000 euro (238.440 RON, la data formulării cererii de chemare în judecată) și 95.625 euro (438.478,8 RON, la aceeași dată), ca efect al prescripției dreptului la acțiune. De asemenea, în baza art. 34 pct. 3 din Legea nr. 7/1996, a solicitat radierea dreptului de ipotecă înscris în cărțile funciare nr. x a localității Bascov, asupra imobilului de 2427 mp teren arabil intravilan și nr. 513 a localității Moșoaia, asupra terenului intravilan în suprafață de 1700 mp, ca efect al stingerii respectivului drept de creanță.

Instanța de fond a admis în parte cererea de chemare în judecată, constatând inexistența dreptului de creanță în cuantum de 52.000 euro și 95.625 euro în patrimoniul pârâtei S.C. C.

S.R.L. lor, urmare prescripției dreptului de a cere executarea silită. A respins capătul de cerere având ca obiect radierea ipotecii, ca nefondat.

Pentru a dispune astfel, Tribunalul a reținut că în cauză a operat o întrerupere a termenului de prescripție, prin cererile de continuare a executării silite formulate de pârâta S.C. C. S.R.L. la 20 mai 2014, înregistrate la organul de executare. Coroborând dispozițiile art. 371⁶ alin. (1) și (2) C. proc. civ. cu cele ale art. 405² alin. (1) din același act normativ, instanța de fond a reținut că de la data anterior menționată a început să curgă un nou termen de prescripție, care s-a încheiat la 20 mai 2017. Cum cererea de chemare în judecată a fost înregistrată pe rolul primei instanțe investite (Judecătoria Pitești) la 17 octombrie 2017, Tribunalul a apreciat că termenul de prescripție a executării silite nu era stins, acesta împlinindu-se 7 zile mai târziu, în cursul judecății.

Exercitând controlul judiciar al sentinței, Curtea de Apel a infirmat soluția Tribunalului, reținând următoarele:

Prin raportare la obiectul cererii dedusă judecății și la modul în care a fost soluționată de tribunal, a constatat că, potrivit art. 1 alin. (1) din Decretul nr. 167/1958 dreptul la acțiune, având un obiect patrimonial, se stinge prin prescripție, dacă nu a fost exercitat în termenul prevăzut de lege.

Prin prescripția extinctivă se stinge dreptul material la acțiune, dreptul subiectiv civil și, implicit, obligația corelativă supraviețuind, dar devenind imperfecte, neputând fi ocrotite decât pe cale de excepție.

Totodată, instanța de apel a notat că acestea nu se confundă cu dreptul de a cere executarea silită, respectiv, posibilitatea de a obține prin constrângere, executarea obligației cuprinse în titlul executoriu - drept ce se stinge, de regulă, la momentul realizării executării silite.

Astfel, conform art. 405 alin. (1) teza I din C. proc. civ. de la 1865, dreptul de a cere executarea silită se prescrie în termen de 3 ani, dacă legea nu prevede altfel, iar alin. (3) prevede că prin împlinirea termenului de prescripție orice titlu executoriu își pierde puterea executorie.

Prescripția dreptului de a cere executarea silită stinge dreptul de a cere executarea silită, nu însă și dreptul subiectiv material a cărui realizare putea fi solicitată prin punerea în executare a titlului executoriu - acest ultim drept putând fi realizat prin executarea obligației de bunăvoie de către debitor, nefiind permisă întoarcerea executării.

De asemenea, creditorul poate obține un nou titlu executoriu, dacă termenul de prescripție extinctivă a dreptului material la acțiune nu s-a împlinit. Prin urmare, chiar și dreptul material la acțiune poate supraviețui dacă este imprescriptibil sau este prescriptibil într-un termen mai lung de prescripție.

S-a reținut că în prezenta cauză, în condițiile în care contractele de credit au fost puse în executare, fiind considerate titluri executorii, instanța nu putea examina în cadrul procesual stabilit de reclamant decât incidentul prescripției executării silite, la care se face trimitere în cuprinsul cererii de chemare în judecată.

Instanța de apel a reținut că tribunalul nu se putea transforma, respectând limitele investiției sale, într-o instanță de executare care să exercite un control judecătoresc asupra legalității procedurii de executare silită și, după caz, să se pronunțe asupra valabilității actelor de executare întocmite în cadrul respectivei proceduri execuționale în curs la momentul investiției sale, întrucât un atare control nu se poate realiza decât pe calea unei contestații la executare introdusă în condițiile și termenele prevăzute de art. 399 și urm. din C. proc. civ. de la 1865.

Astfel, instanța de apel a constatat, în condițiile în care tribunalul a reținut în cauză că la data înregistrării prezentului litigiu termenul de prescripție extinctivă nu era împlinit, fiind inițiată și continuată o procedură de executare silită, pe baza contractelor de credit, că în mod eronat s-a admis capătul de cerere cu privire la constatarea inexistenței dreptului de creanță pentru a cărui realizare se derulează o atare procedură de executare.

Înalta Curte reține că aceste constatări ale instanței de apel sunt corecte.

Astfel, instanța de apel a analizat demersul judiciar în coordonatele date de cererea de chemare în judecată, în sensul în care s-a solicitat să se constate inexistența dreptului de creanță ca urmare a intervenirii prescripției dreptului la acțiune.

Prevederile art. 1091 C. civ., referitoare la modalitatea de stingere a obligației prin prescripție, nu au fost reținute ca incidente, raportat la situația de fapt constatată. Împrejurarea existenței înscrierilor din Cartea Funciară privind dreptul de ipotecă al pârâtei (prin prisma cărora s-a justificat și s-a reținut interesul reclamantei de a formula acțiunea pendinte) nu conduce, în mod necesar, la concluzia existenței unei situații de prescripție a dreptului material la acțiune, ci un asemenea efect extinctiv se impune a fi determinat în raport de situația de fapt ce rezultă din probatoriul analizat de instanță.

Instanța de apel a mai reținut că prescripția dreptului la acțiune trebuie analizată din perspectiva prevederilor art. 1 și 3 din Decretul nr. 167/1958 și nu se confundă cu prescripția dreptului de a cere executarea silită (reglementată prin art. 405 alin. (1) teza I C. proc. civ. de la 1865) astfel că partea creditoare poate obține un nou titlu executoriu în ipoteza în care termenul de prescripție extinctivă a dreptului material la acțiune nu s-a împlinit, dat fiind că poate fi vorba de un drept imprescriptibil sau de un drept prescriptibil într-un termen mai lung.

Aprecierea instanței că prescripția executării silite trebuia analizată prin raportare la momentul investirii instanței este corectă, ținând seama de argumentele expuse în fundamentarea acestei concluzii, anume că "tribunalul nu se putea transforma, respectând limitele investirii sale, într-o instanță de executare care să exercite un control judecătoresc asupra legalității procedurii de executare silită și, după caz, să se pronunțe asupra valabilității actelor de executare întocmite în cadrul respectivei proceduri execuționale în curs la momentul investirii sale, întrucât un atare control nu se poate realiza decât pe calea unei contestații la executare introdusă în condițiile și termenele prevăzute de art. 399 și urm. din C. proc. civ. de la 1865", respectiv că "o cerere în constatarea unui drept are ca finalitate recunoașterea sau confirmarea unui drept subiectiv existent, printr-o hotărâre cu caracter declarativ".

Argumentele astfel expuse relevă și o judicioasă aplicare a principiului specialia generalibus derogant, fiind evidențiată de instanța de apel relația dintre procedura specială a contestației la executare (în cadrul căreia se pot analiza incidentele privind valabilitatea actelor de executare silită) și procedura de drept comun a unei acțiuni în constatare precum cea de față.

Înalta Curte observă că recurenta - reclamantă nu aduce vreo critică menționatei argumente, ci se limitează la a afirma că este greșită concluzia instanței de apel referitoare la limitele în care poate fi analizată situația litigioasă în prezentul cadru procesual.

Referirile din motivarea cererii de chemare în judecată privitoare la parcursul procedurii de executare silită au fost analizate în demersul de stabilire a situației de fapt, ca premise relevante ale pretenției de a se constata intervenită prescripția dreptului la acțiune.

Așadar, Înalta Curte reține că limitele investirii instanței au fost corect determinate în funcție de petitul cererii de chemare în judecată, al cărui sens era lipsit de echivoc, anume acela că s-a solicitat instanței să constate stingerea dreptului de creanță al pârâtei ca efect al intervenirii prescripției dreptului material la acțiune.

Pentru considerentele expuse, Înalta Curte constată caracterul nefondat al criticilor aduse de recurentă deciziei pronunțate de instanța de apel." (Decizie nr. 835/2021)

VII. Evidențierea caracterului neunitar al jurisprudenței naționale consultate.

Din analiza soluțiilor de mai sus se poate observa că există posibilitatea reală și concretă a apariției unei practici neunitare în chestiunea pusă în dezbatere.

VIII. Alte aspecte apreciate a fi relevante.

Soluțiile contrare de speță ale ÎCCJ au fost pronunțate în regulator de competență, respectiv cu caracter incidental într-un litigiu care a avut ca obiect constatarea inexistenței creanței derivând din prescripția dreptului material la acțiune, astfel apreciem că nu se poate considera că ÎCCJ a statuat deja în chestiunea de drept ridicată.

Cu toate acestea, distincția între celor două categorii de drepturi, respectiv prescripții, în discuție, apare ca fiind evidentă și indiscutabilă în abordarea realizată de instanța supremă. Tocmai pentru a preveni și preîntâmpina apariția unei practici divergente în materia executării silite, instanța a considerat oportună sesizarea ÎCCJ pentru a da o rezolvare de principiu chestiunii de drept puse în dezbatere.

IX. Se vor anexa prezentei sesizări hotărârile judecătorești la care s-a făcut referire.

Raportat la soluția adoptată mai sus, în baza dispozițiilor art. 520 alin. 2 Cod procedură civilă, va fi suspendată judecata prezentei cauze.

PENTRU ACESTE MOTIVE,
ÎN NUMELE LEGII
DISPUNE

În temeiul dispozițiilor art. 519 și art. 520 alin. 1 Cod procedură civilă, dispune sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept – ***în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 94 pct. 1 lit. k, art. 125, art. 651 alin. 3 și 4 Cod procedură civilă, se consideră că cererea având ca obiect constatarea prescripției dreptului de a obține executarea silită a unui titlu executoriu reprezintă o cerere în pretenții de drept comun, în sensul art. 94 pct. 1 lit. k, supusă criteriului valoric sau o cerere în materie de executare silită, supusă regulilor speciale de procedură în această materie.***

În temeiul art. 520 alin.2 Cod procedură civilă, suspendă judecarea recursului declarat de recurenta pârâtă A împotriva Deciziei civile nr. xxxx, pronunțată de Tribunalul Mehedinți, Secția I Civilă, în dosarul nr. xxxx, în contradictoriu cu intimații pârâți B, C, D și E, până la soluționarea sesizării.

Cu drept de recurs împotriva dispoziției de suspendare, pe toată durata acesteia.

Înaintază prezenta încheiere, însoțită de hotărâri judecătorești.

Pronunțată, în ședință publică.

Președinte,

Judecător,

Judecător,

Grefier,